ДЕРЖЛІСАГЕНСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»_____
(посада керівника філії)
_____Віталій КОШМАК
(підпис) (власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)
«____» _____20 р.

ПРОЄКТ

ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)

Маневицького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
на 2027 рік

ПРОЄКТ

Маневичі – 2026

ПОПЕРЕДНІЙ ЗМІСТ

1. Загальна інформація про Надлісництво ……..…..3
1.1 Організаційна структура ……..….3
1.2 Право власності та користування ……....9
1.3 Зобов'язання щодо FSC®……..……...9
1.4 Опис території Надлісництва ……11
2. Цілі ведення господарства ……14
2.1.Стратегічні цілі ……14
2.2 Оперативні плани ……15
2.3 Шляхи досягнення ……16
2.4 Залученість в місцеву економіку ……...16
3. Характеристика лісових ресурсів …….. 16
3.1 Розподіл площі за категоріями ……..……16
3.2 Особливості ландшафту ……..……..18
3.3 Економічні аспекти ……...…..18
3.4 Диверсифікація діяльності ……....18
4. Екологічні цінності …… 19
4.1 Виявлення та картування ……19
4.2 Режим охорони ……23
5. Природоохоронні заходи …….. .. 25
5.1 Збереження біорізноманіття ……...25
5.2 Охорона раритетних видів ……..26
5.3 Водоохоронні зони ……..29
5.4 Ґрунтозахисні заходи ……...30
5.5 Оцінка впливу на довкілля ……30
6. План господарських заходів ……...……..... 34
6.1 Розрахункова лісосіка ……34
6.2 План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок ……...36
6.3 Лісовідновлення та лісорозведення ……...40
6.4 Охорона лісів від пожеж ……....41
6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб ……42
6.6 Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами ……..……42
6.7 Дотримання принципу невиснажливості ……..42
7. Моніторинг лісів ……... 43
7.1 Методика моніторингу ……....43
7.2 Періодичність ……..…..46
7.3 Показники ……....46
7.4 Документування результатів, у тому числі картування ……...46
8. Соціальні аспекти ……..... 47
8.1 Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність ……47
8.2 Охорона праці ……...47
8.3 Взаємодія з громадами ……....47
8.4 Вирішення конфліктів ……....51

ПРОЄКТ

ВСТУП

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких - невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності Маневицького надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10- річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

ПРОЄКТНІ ДАНІ РОЗДІЛУ 1

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАДЛІСНИЦТВО

Проєктні дані підрозділу 1.1

1.1. Організаційна структура

Маневицьке надлісництво (далі – Надлісництво) є лісогосподарсько-територіальною одиницею у структурі філії «Поліський лісовий офіс» державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

Надлісництво у своїй діяльності керується Конституцією та Законами України, Лісовим кодексом України, законодавчими та нормативно-правовими актами України, наказами, розпорядженнями та дорученнями ДП «Ліси України», Положенням про філію «Поліський лісовий офіс» наказами, розпорядженнями та дорученнями директора Філії, Правилами внутрішнього розпорядку, Положенням та іншими організаційно-розпорядчими документами ДП «Ліси України» та Філії.

Маневицьке надлісництво в процесі реорганізації було створене з двох підрозділів філії «Маневицьке лісове господарство» та філії «Городоцьке лісове господарство». Розташоване в південній частині Волинської області на території Камінь-Каширського адміністративного району.

Поштова адреса: вул. Андрія Снітка, 31; смт .Маневичі; Камінь-Каширський район, Волинської області; 44600

Електронна адреса, lisovemanevlg@gmail.com

ПРОЄКТ

Адміністративно-організаційна структура та загальна площа

Найменування лісництв	Адміністративні райони, міста обласного підпорядкування	Площа, га
Вовчецьке	Камінь-Каширський	6140,2000
Галузійське	Камінь-Каширський	7606,3000
Карасинське	Камінь-Каширський	7314,3000
Куклинське	Камінь-Каширський	3942,1000
Маневицьке	Камінь-Каширський	5632,6803
Оконське	Камінь-Каширський	4540,7000
Соф'янівське	Камінь-Каширський	5904,7000
Черевахівське	Камінь-Каширський	5199,5000
Новочервищанське	Камінь-Каширський	5945,0000
Городоцьке	Камінь-Каширський	5678,1383
Троянівське	Камінь-Каширський	4854,3000
Борове	Камінь-Каширський Ковельський	6070,5591
Градиське	Камінь-Каширський Ковельський	4097,6000
Новорудське	Камінь-Каширський Ковельський	4924,5000
Лишнівське	Камінь-Каширський Ковельський	4957,7000
Всього:		**82808,2777**

Зона діяльності надлісництва розташована на території місцевих громад (Маневицька ОТГ, Прилісненська ОТГ, Камінь-Каширська ОТГ, Повурська ОТГ).

До складу Надлісництва входить 15 лісництв: Вовчецьке, Галузійське, Карасинське, Куклинське, Маневицьке, Оконське, Соф'янівське, Черевахівське, Новочервищанське, Городоцьке, Троянівське, Борове, Градиське, Новорудське, Лишнівське.

Система управління лісами базується на засадах екологічної безпеки і з урахуванням вимог, які висуваються міжнародними природоохоронними конвенціями.

Базовим законом України про ліси і систему управління в них є Лісовий кодекс України. Правові аспекти лісогосподарського виробництва та використання і відтворення лісових ресурсів визначено Земельним кодексом України і регулюються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Центральним органом виконавчої влади з питань лісового господарства є Державне агентство лісових ресурсів України, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України, входить до системи центральних органів виконавчої

ПРОЄКТ

влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

До штату Надлісництва входять працівники згідно затвердженого штатного розпису.

До основних завдань Маневицького надлісництва належать:

Відтворення та підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів, вживання інших заходів відповідно до законодавства.

Забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу.

Вжиття заходів у порядку та в межах, визначених законодавством, щодо запобігання злочинам і адміністративним правопорушенням у сфері лісового та мисливського господарства, а також використання лісових ресурсів і мисливських тварин.

Дотримання правил і норм використання лісових ресурсів. Ефективне використання лісових ресурсів.

Забезпечення згідно з плановими показниками освоєння лісосічного фонду. Забезпечення виходу ділової деревини в розрізі порід та класів якості згідно з сортиментною структурою.

Забезпечення відбору високовартісних лісоматеріалів цінних деревних порід. Вжиття заходів щодо запобіганню накопичення та втрати якості залишків лісопродукції.

Дотримання державних стандартів та технічних умов, нормативно -технічної документації щодо маркування, сортування, штабелювання, обміру та обліку лісоматеріалів.

Ведення лісового господарства на підставі затверджених в установленому порядку матеріалів лісовпорядкування, здійснення використання лісових ресурсів способами, які забезпечують збереження оздоровчих і захисних властивостей лісів, а також створюють сприятливі умови для їх охорони, захисту та відтворення.

Організація та забезпечення ведення лісового господарства у відповідності до національних та міжнародних стандартів системи ведення лісового господарства для України.

Ведення первинного обліку лісів. Забезпечення проведення лісовпорядкування та упорядкування мисливських угідь Підприємства на землях, закріплених за Філією у межах Надлісництва.

Забезпечення дотримання заповідного режиму та вимог щодо охорони територій та об’єктів природно-заповідного фонду, які розташовані на землях, що закріплені за Філією у межах Надлісництва, під час здійснення господарської та іншої діяльності.

Збереження та посилення ролі захисних властивостей лісів, лісові ділянки яких виконують захисні, природоохоронні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції, а також функції захисту навколишнього природного середовища та інженерних об’єктів від негативного впливу природних та антропогенних факторів.

Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві, лісозаготівля.

ПРОЄКТ

Заготівля другорядних лісових матеріалів та здійснення побічних лісокористувань.

Ведення мисливського господарства, організація та проведення полювання, контроль за дотриманням правил полювання у межах мисливських угідь Підприємства, закріплених за Філією у межах Надлісництва.

Вивчення та ведення обліку мисливської фауни і реєстрація всіх змін в її складі з метою найбільш раціонального її використання. Селекційний та вибірковий діагностичний відстріли мисливських тварин для ветеринарно-санітарної експертизи.

Проведення робіт щодо сертифікації продукції та її штрих кодового маркування. Забезпечення надійної роботи інженерних мереж, устаткування, експлуатаційне утримання будівель та споруд у лісництвах та інших виробничих підрозділах Надлісництва.

Забезпечення визначення, збору та систематизації потреби в проведенні поточних ремонтів чи будівництві (нове будівництво, капітальний ремонт та реконструкція).

Забезпечення організації своєчасного проведення капітальних та поточних ремонтів інженерних мереж, устаткування, приміщень, будівель та споруд, розташованих в лісництвах та інших виробничих підрозділах Надлісництва, згідно з затвердженим інвестиційним планом.

Здійснення контролю за ходом будівництва та проведенням поточного ремонту на об’єктах у лісництвах та інших виробничих підрозділах Надлісництва.

Погодження (візування) актів приймання виконаних будівельних робіт. Участь у прийнятті в експлуатацію об’єктів капітального будівництва, роботи на яких завершені.

Створення належних умов праці, виконання заходів з покращення стану охорони праці та контроль за дотриманням законодавства з охорони праці щодо безпечного виконання робіт.

Забезпечення вирішення питань цивільного захисту, здійснення заходів щодо захисту населення і територій під час надзвичайних ситуацій.

Відповідно до мети і предмету діяльності Філії можуть провадити інші види діяльності у Надлісництві, що не суперечать законодавству України.

Організація території лісового фонду

Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2026 року	Площа земель, які вилучені у звітному періоді	Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2026	в т.ч. площа земель на яка отримано державні акти	Кількість	
				лісництв	Майстерських дільниць
82808,2777	-	82808,2777	77743,3728	15	49

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з

ПРОЄКТ

сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею - господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради.

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками.

Таксація лісового фонду здійснювати поєднанням окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої слугували основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувалися таблиці «Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0», поміщених в «Лісотаксаційному довіднику» (Київ-2013), затвердженого Держлісагентством України (протокол засідання НТР агентства від 27.12.2011).

Основні показники лісового фонду в нижченаведених таблицях сформовані в цілому по лісовому господарству. Стан лісового фонду в межах категорій лісів, господарських частин, панівних порід і господарських секцій приведено в окремих книгах проєктів організації та розвитку лісового господарства .

Лісові ділянки в практичній діяльності використовуються ефективно. Про це свідчить збільшення питомої ваги лісових ділянок та поліпшення середніх таксаційних показників.

Основні показники лісового фонду

(за матеріалами останнього базового лісовпорядкування)

№ п/п	Показники	Одиниця виміру	Загальні обсяги
Маневицьке надлісництво			
1	Загальна площа земель лісового фонду	га	**82808,2777**
2	Вкриті лісовою рослинністю землі	га	70124,4
3	Загальний запас деревостанів	тис. $м^3$	17157,29
3.1	В т.ч. площа і запас за природним складом	га/тис.$м^3$	70124,4/17157,29
	Хвойні насадження	га/тис.$м^3$	51671,3/13984,74
	Твердолистяні насадження	га/тис. $м^3$	821/209,75
	М'яколистяні насадження	га/тис.$м^3$	10981,4/1775,42

ПРОЄКТ

3.2	В т.ч. площа і запас за віковою структурою		70124,4
	Молодняки	га	14710,6
	Середньовікові насадження	га	29059,2
	Пристигаючі насадження	га	22498,6
	Стиглі та перестійні насадження	га	9936,4
4	Середній запас на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель	$м^3$	4,6
5	Середня зміна запасу на 1 га	$м^3$	4,6
6	Площа природно-заповідного фонду	га	3529,92

Діагностична характеристика типів лісу викладена в Основних положеннях організації і розвитку лісового господарства Волинської області.

Існуючий розподіл деревних порід за групами віку відрізняється від оптимального і зумовлений фактичним станом насаджень.

Основними причинами зміни площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і загальних запасів є приймання земельних ділянок протягом ревізійного періоду, переведення незімкнутих лісових культур у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, природний ріст насаджень.

Направленість і результативність ходу природного поновлення як на невкритих лісовою рослинністю лісових ділянках, так і під наметом лісу в регіоні вивчені достатньо. Висновки наукових досліджень і виробничого досвіду з природного поновлення лісу наступні:

- природне поновлення сосни звичайної та дуба звичайного під наметом стиглих насаджень і зрубах проходить, в основному, незадовільно;
- природне поновлення м’яколистяних зрубів (вільхових, осикових) проходить задовільно.

Отже, в лісовому фонді повинен переважати лісокультурний метод лісовідновлення, і лише у випадках достатньої наявності якісного підросту цінних порід, а також в сирих і мокрих типах умов місцезростання, успішне лісовідновлення можливе шляхом природного поновлення лісу та сприяння природному поновленню.

Проєктні дані підрозділу 1.2

1.2 Право власності та користування

Право власності та інше речове право на активи Надлісництва, права та обмеження щодо їх використання, розпорядження ними, право користування земельними ділянками у межах території Маневицького надлісництва, регулюється наказами Державного агентства лісових ресурсів, ДП «Ліси України», філії «Поліський лісовий офіс».

ПРОЄКТ

Проєктні дані підрозділу 1.3

1.3 Зобов'язання щодо FSC®(номер ліцензії FSC®C007357)

Всі покладені функції та обов'язки, зокрема і щодо обліку і відтворення, охорони і захисту лісів, а також регулювання їх використання в цілях задоволення потреб в лісових ресурсах Маневицького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» здійснює згідно з сучасним законодавством України, зокрема з Лісовим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами та у відповідності до міжнародних правил та стандартів. Політика надлісництва повністю спрямована на раціональне використання, збереження та відновлення лісових ресурсів з урахуванням критеріїв лісової сертифікації.

Лісова сертифікація – це процедура, в процесі якої оцінюється якість лісоуправління, або простіше сказати якість господарювання в лісах та їх екологічний стан. Проводиться вона незалежними від підприємства міжнародними експертами згідно прийнятих міжнародних стандартів сталого лісоуправління.

Мета: забезпечення економічно, екологічно та соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загальновизнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства забезпечує заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збережені біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Соціально орієнтоване ведення лісового господарства сприяє зростанню добробуту місцевого ведення і суспільства в цілому, а також стимулює місцеве населення зберігати лісові ресурси.

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем. Сертифікація лісів є об'єктивною необхідністю, оскільки вона сприяє поліпшенню лісокористування, сталому розвитку лісового господарства, зміцненню Маневицького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» на внутрішніх ринках продукції і виходу на зовнішні. Крім того, в світі все більше зростає число груп споживачів, що зобов'язалися використовувати продукцію лише із сертифікованих лісів, та обсяги споживання ними сертифікованої продукції мають тенденцію до зростання, і окремі країни і регіони відмовляються купувати продукцію із не сертифікованих лісів, а участь у об'єднаннях споживачів продукції із сертифікованих лісів дозволяє уникнути поганого розголосу про Маневицьке надлісництво як таке, що завдає шкоди довкіллю.

Наше надлісництво, прагне активно займатися зовнішньоекономічною діяльністю, і сертифікація лісів – необхідна для цього процедура.

Також сертифікація сприяє модернізації виробничого процесу, підвищенню ефективності системи охорони праці та техніки безпеки на робочих місцях, підвищенню професійної відповідальності персоналу, забезпеченню сталості користування лісовими ресурсами.

ПРОЄКТ

У зв'язку з вищевикладеним, для досягнення поставлених цілей та мети наше надлісництво у своїй роботі дотримуватиметься принципів лісової сертифікації FSC таких як:

Принцип 1: Дотримання законодавства;

Принцип 2: Права працівників та умови працевлаштування;

Принцип 3: Права тубільних народів, такі народи відсутні в Україні; Принцип 4: Стосунки з громадами;

Принцип 5: Вигоди від лісів;

Принцип 6: Цінності довкілля та впливи;

Принцип 7: Планування господарювання;

Принцип 8: Моніторинг та оцінювання;

Принцип 9: Особливі цінності для збереження;

Принцип 10: Виконання господарських заходів.

Початком діяльності Маневицького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» з впровадження лісової сертифікації є прийняття на себе добровільних довготермінових зобов'язань щодо дотримання принципів і критеріїв FSC , а саме:

– застосовувати на практиці принципи і критерії FSC зі сталого ведення лісового господарства;

– використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку;

– вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевого населення;

– консультуватися з усіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства на принципах сталого розвитку;

– відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісогосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним;

– вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісогосподарського виробництва на навколишня середовище;

– гарантувати, що всі лісові робітники, чия професійна діяльність суттєво впливає на навколишнє середовище, будуть відповідним чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

Проєктні дані підрозділу 1.4

1.4 Опис території Надлісництва

Природно-кліматичні умови

Згідно рослинного районування територія Маневицького надлісництва відноситься до змішаних лісів Українського Західного Полісся. Лісорослинний район : Прип’ятський борово-суборовий заболочений (сосновий.)

Клімат району характеризується помірно–вологим порівняно м’якою хмарною зимою, теплим літом і значною кількістю опадів.

Коротка характеристика кліматичних умов території лісового господарства.

ПРОЄКТ

Кліматичні показники

Найменування показників	Одиниці вимірювання	Значення	Дата
1. Температура повітря:			
– середньорічна	градус	+ 7	
– абсолютна максимальна	градус	+ 39,0	2-га декада липня
– абсолютна мінімальна	градус	– 37,0	1-ша декада січня
2. Кількість опадів на рік	мм	604	-
3. Тривалість вегетаційного періоду	днів	206	-
4. Пізні весняні заморозки	-	-	2-га декада травня
5. Перші осінні заморозки	-	-	3-тя декада вересня та 1-ша декада жовтня
6. Середня дата замерзання рік	-	-	3-тя декада грудня
7. Середня дата початку паводку	-	-	2-га декада квітня
8. Сніговий покрив:			
– товщина	см	20 – 25	-
– час появи	-	-	1-ша декада грудня
– час сходження у лісі	-	-	1-ша декада квітня
9. Глибина промерзання ґрунту	см	24	-
10. Напрям панівних вітрів за сезонами:			
– зима	румб	ПнЗ	-
– весна	румб	ПдЗ	-
– літо	румб	ПдЗ	-
– осінь	румб	ПнЗ	-
11. Середня швидкість панівних вітрів за сезонами:			
– зима	м/сек	4,4	-
– весна	м/сек	5,5	-
– літо	м/сек	6,0	-
– осінь	м/сек	4,9	-
12. Відносна вологість повітря за сезонами:			
– зима	%	83	-
– весна	%	77	-
– літо	%	68	-
– осінь	%	78	-

ПРОЄКТ

Усі ліси на території надлісництва віднесенні до рівнинних.

Ерозійні процеси на території надлісництва не спостерігаються.

Територія надлісництва розташована в басейні річки Прип'ять.

Головними водними артеріями в зоні діяльності надлісництва є ріки , що наведені в таблиці.

Перелік річок, уздовж яких виділені, охоронні зони, де не проводяться рубки головного користування (відповідно до «Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок», Постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007р. №733)

Назва річки	Довжина річки, км	Ширина захисної смуги, м	В тому числі ОЗД, м	Примітка
Оконка	38	150	150	
Череваха	30	150	150	
Веселуха	69	300	300	

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень є пізні весняні заморозки і посушливе літо. В цілому кліматичні умови для ведення лісового господарства є сприятливими. Це підтверджується наявністю насаджень високих бонітетів: сосни, дуба, берези, вільхи.

Територія Маневицького надлісництва за характером рельєфу є рівнинна з незначним нахилом на північ.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих.

На території надлісництва, при господарюванні, можливі наступні негативні впливи:

- ерозія і ущільнення ґрунту, зниження його родючоті (у випадку руху техніки в межах виділеної технологічної частини лісосіки вплив кваліфікується як не значний у інших випадках вплив кваліфікується як значний);
- порушення гідрологічних і ґрунтових умов, нанакопичення води у водотоках та водозборах, зміни в дренажному режимі річок і рівчаках ;
- фрагментація місць знаходження видів флори і фауни занесених до Червоної книги України, та інших охоронних списків, зміна видового складу рослин і тварин (у випадку знищення, пошкодження оселищ та місць гніздування, відтворення і розмноження наявних на ділянці та на прилеглій території вплив кваліфікується як суттєвий)
- забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям (у випадку виявлення фактів забруднення ґрунту і води ПММ,
- вплив на довкілля на ландшафтному рівні з врахуванням сусідніх ландшафтів (у випадку змін гідрологічного режиму території, температурного режиму та інших суттєвих кліматичних чинників кваліфікувати вплив як суттєвий).

ПРОЕКТ

ОВНС проводиться до початку будь-яких заходів і складається виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської і іншої діяльності. Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню впливу на довкілля.

- інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базуються на надійній достовірній інформації;
- відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу по підприємству);
- відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі);
- в процесі приймають участь спеціалісти
- з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- альтернатива: розглядається всі можливі альтернативи;
- пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які зменшать, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;
- реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;
- проведення коригуючих дій: при виявленні невідповідності в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАПЛАНОВАНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В залежності від виду планованої діяльності до проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище долучаються: начальник надлісництва, помічник начальника надлісництва, провідний інженер лісового господарства, лісничі лісництв, помічники лісничих, майстри лісу, працівники лісового відділу Філії.

ПРОЄКТНІ ДАНІ РОЗДІЛУ 2

2. ЦІЛІ ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА

Проєктні дані підрозділу 2.1

2.1 Стратегічні цілі

План ведення господарства (План лісоуправління) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких - невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності філії в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО

ПРОЄКТ

«Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10-річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

Проєктні дані підрозділу 2.2

2.2 Оперативні плани

Оперативними планами ведення господарської діяльності Маневицького надлісництва є виробничо-фінансовий план на 2027 рік, який є частиною загального виробничо-фінансового плану філії «Поліський лісовий офіс» щодо проведення заготівлі деревини в порядку рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів, відтворення лісів, охорони та захисту лісів, ведення мисливського господарства та інше.

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану Надлісництва;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності Надлісництва;
- збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об’єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності Надлісництва;

ПРОЄКТ

- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників Надлісництва;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Проєктні дані підрозділу 2.3

2.3 Шляхи досягнення

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства Надлісництва.

Проєктні дані підрозділу 2.4

2.4. Залученість у місцеву економіку

Господарська діяльність Маневицького надлісництва здійснює важливий вклад в розвиток місцевої економіки. Це сплата податків і зборів до місцевих бюджетів, працевлаштування місцевого населення, забезпечення місцевого населення лісоматеріалами круглими та дровами паливними, згідно укладених договорів і т.д.

З побічних лісових користувань має місце заготівля місцевим населення дикорослих плодів, ягід та грибів, бджільництво та інше.

Засобами комунікації про надання послуг чи придбання певної продукції здійснюється через засоби масової інформації, органи місцевого самоврядування, оголошення інформації на інформаційних стендах та дошок оголошення.

ПРОЄКТНІ ДАНІ РОЗДІЛУ 3

3. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

Проєктні дані підрозділу 3.1

3.1 Розподіл площі за категоріями

Ліси в яких здійснюється лісогосподарська діяльність Маневицького надлісництва мають відповідний поділ на категорії.

Поділ лісів на категорії по Маневицькому надлісництві

ПРОЄКТ

Категорії лісів Маневицького надлісництва	Площа за даними лісовпорядкування	
	Разом, га	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – разом	3708,01	4,5
Рекреаційно-оздоровчі ліси - разом	1106,8	1,3
Захисні ліси – разом	6007,9	7,2
Експлуатаційні ліси	71985,5677	87,0
Всього по надлісництву:	**82808,2777**	**100**

Господарські частини, господарства та господарські секції

Виходячи з приведеного у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок поділу лісів державного підприємства на категорії, їх функціонального значення, встановленого в них режиму ведення лісового господарства і лісокористування на наступний ревізійний період, утворені такі господарські частини:

Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення:

- ліси природоохоронного призначення з особливим режимом користування на рівнині.

Рекреаційно-оздоровчі ліси:

- рекреаційно-оздоровчі ліси з особливим режимом користування на рівнині;
- рекреаційно-оздоровчі ліси з обмеженим режимом користування на рівнині;

Захисні ліси:

- захисні ліси з особливим режимом користування на рівнині;
- захисні ліси з обмеженим режимом користування на рівнині

Експлуатаційні ліси:

- експлуатаційні ліси на рівнині.

До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення з особливим режимом користування віднесені: заповідні лісові урочища, заказники.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з особливим режимом користування віднесена лісопаркова частина лісів зеленої зони.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з обмеженим режимом користування віднесена лісогосподарська частина лісів зеленої зони.

До захисних лісів з особливим режимом користування віднесені протиерозійні ліси.

До захисних лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісові ділянки (смуги лісів), які прилягають до смуг відведення залізниць, автомобільних доріг державного значення, лісові ділянки (смуги лісів)

уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об’єктів.

ПРОЄКТ

При організації господарств і господарських секцій лісовпорядкування виходило з породного складу насаджень, їхньої продуктивності та інших особливостей, що зумовлюють застосування різних нормативів і систем господарських заходів, а також цілей ведення лісового господарства, визначених Основними положеннями організації та розвитку лісового господарства області.

Проєктні дані підрозділу 3.2

3.2 Особливості ландшафту

Територія Маневицького надлісництва за характером рельєфу є рівнинна з незначним нахилом на північ.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих.

Усі ліси на території лісового господарства віднесенні до рівнинних.

Ерозійні процеси на території надлісництва не спостерігаються.

Територія лісового господарства розташована в басейні річки Прип'ять.

Проєктні дані підрозділу 3.3

3.3 Економічні аспекти

Маневицьке надлісництво в економіці району розташування займає значне місце. Основними напрямками його розвитку є збереження, відтворення, використання лісових ресурсів.

З побічних лісових користувань мають місце збір грибів, ягід суб'єктами підприємницької діяльності за лісовими квитками в обсягах виділеного ліміту, місцевим населенням для особистих потреб.

Мисливська фауна в лісах надлісництва - кабани, козулі, зайці, лисиці, лосі, зубри тощо.

Крім задоволення потреб народного господарства в деревині і продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення.

Використання лісових ресурсів показує, що лісове господарство та лісокористування управляються та організовуються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не виснажуючи лісові ресурси та природні екосистеми.

Проєктні дані підрозділу 3.4

3.4 Диверсифікація діяльності

Планування діяльності Маневицького надлісництва спрямоване на розширення джерел прибутків, економічного сталого розвитку, покращення екологічної стійкості. Дана діяльність передбачає різноманітність використання лісових ресурсів, а також впровадження нових видів діяльності.

Основні напрямки диверсифікації діяльності включають:

- розширення асортименту продукції;
- сприяння розвитку місцевої промислової переробки;

ПРОЄКТ

- рекреаційна та туристична діяльність – облаштування рекреаційних зон, організація еко туризму, пропозиція освітніх та культурних послуг, пов'язаних з лісами досягається шляхом розбудови типових рекреаційних пунктів та екологічних стежок.

ПРОЄКТНІ ДАНІ РОЗДІЛУ 4

4. ЕКОЛОГІЧНІ ЦІННОСТІ

Проєктні дані підрозділу 4.1

4.1 Виявлення та картування

Згідно вимог FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України, у Маневицькому надлісництві виявлено репрезентативні ділянки аборигенних екосистем (пропорційно до їх представництва у загальній площі надлісництва). Встановлені репрезентативні ділянки аборигенних екосистем взято для їх збереження під охорону.

Виділені репрезентативні ділянки аборигенних екосистем зберігати у природному стані, не планувати і не проводити на таких ділянках лісів жодних лісогосподарських заходів, здатних змінити їхній природний стан та порушити природні процеси, які в них відбуваються, окрім заходів, спрямованих на підтримання та посилення функцій цих ділянок.

На території Маневицького надлісництва виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗ), загальна площа яких складає 8127,42 га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях – 4074,52 га.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми – 2318,1 га.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів – 1723,7 га.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів – 11,1 га.

ПРОЄКТ

Надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом’якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

У Маневицькому надлісництві виділені репрезентативні ділянки, які виділялися пропорційно до розрізу категорій земель по надлісництву. Заходи з їх охорони та відновлення, у т.ч. й у плантаціях, є пропорційними до охоронного статусу та цінності таких екосистем на ландшафтному рівні, а також масштабу, інтенсивності та ризику господарської діяльності.

План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки видів флори та рослинних угруповань; облік їх чисельності на основі щорічних матеріалах по зміні стану лісового фонду, зібраних державною лісовпорядною організацією, матеріалами польових обстежень збір інформації про факти реєстрацій рідкісних видів рослин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об’єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-ботаніків науково-дослідних установ, ВУЗів, об’єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників видів груп флори необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року підчас вегетаційного періоду.

Під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів флори та рослинних

ПРОЄКТ

угруповань. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних ботанічних досліджень на ділянках ОЦЗ.

Особливу увагу під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та рослинних угруповань, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів флори (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів флори за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включені до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження помешкань рідкісних видів тварин (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих мисливців, краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки хребетних тварин; обліки чисельності тварин по відбитках на снігу; обліки чисельності дрібних ссавців методом канавко-ліній; реєстрація і огляд слідів життєдіяльності, сховищ, гнізд, дупел, нір, хаток; збір пелеток птахів; облік кажанів за допомогою ультразвукового детектора та павутинної сіті; обліки птахів під час міграцій і кочівель; реєстрація і збір безхребетних тварин; збір інформації про факти реєстрацій і помешкання рідкісних видів тварин на території господарства від працівників лісової охорони.

ПРОЄКТ

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-зоологів науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників різних груп хребетних необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року (наприклад: зимовий період – хижі ссавці, ратичні, зимові стації тетерукових; весняний період (квітень-травень) – птахи на гніздуванні, місця концентрацій земноводних; літній період – безхребетні, плазуни, кажани; ранньоосінній період – передміграційні скупчення птахів тощо).

Під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів тварин та місць їх концентрацій. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних зоологічних досліджень на ділянках ОЦЗ. Приклад: дистанційне визначення (візуально, за звуками, за ультразвуковими сигналами), нетривале відловлення (живоловними пастками, сітками, сачком); реєстрація тварин у водоймах і на берегах; реєстрація за слідами життєдіяльності (відбитки лап, екскременти, погризи, кормові рештки); пошук сховищ та гнізд; ведення обліків у нічний, сутінковий або денний час тощо.

Особливу увагу під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід приділяти ключовим помешканням з місцями сезонної концентрації тварин – їх скупчень, які пов'язані з міграціями, проходженням окремих фаз розвитку або репродукції (місця гону, токування, парування, гніздування). У кожній із груп тварин можуть бути свої особливості їх розподілу у просторі й часі, проте загалом кожна з великих систематичних груп (напр., комахи, птахи, кажани) має відмінні і доволі специфічні місця сезонної концентрації. Проте існують певні загальні закономірності, пов'язані з репродукцією і міграціями, коли тварини виявляються найбільш вразливими. Тобто, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами тварин. (Прикладами ключових сезонних місць концентрації тварин можуть бути місця концентрації птахів на шляхах їхніх міграцій, місця існування материнських колоній кажанів, місця зимівлі ссавців, місця розмноження та зимівлі плазунів і амфібій, місця нересту риб, місця виплоду рідкісних видів комах тощо, місця розмноження ратичних, міграційні коридори хижих тварин, місця токування рідкісних птахів. При визначенні ключових сезонних місць концентрації тварин необхідно спиратися на перелік раритетних видів, наведений у відповідних Додатках 6,7 Посібника.

ПРОЄКТ

На території лісонасаджень Маневицького надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства і висновку з оцінки впливу на довкілля у межах місць їх поширення. Також виділені охоронні зони місць поширення вказаних нижче видів флори і фауни.

Попередній план виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження ОЦЗ

Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів	**Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів**	**Хто проводить**
Проведення консультацій з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок мисливських господарств на території надлісництва	Оголошення режиму тиші та обмеження господарської діяльності скасований	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони
З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишки ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони
Проведення обстеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування і оздоровлення лісів При виявленні, виділяються ОЦЗ	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони
Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійснені господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони
Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року		Спеціалісти надлісництва

ПРОЄКТ

Проєктні дані підрозділу 4.2

4.2 Режим охорони

Маневицьке надлісництво керується основою для дотримання вимог, щодо визначення для збереження рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, а також узагальнені відомості про сучасний стан цих видів тваринного і рослинного світу та заходи щодо їх збереження і відтворення є Червона книга України, Бернська Конвенція, Боннська конвенція, Зелена книга України.

Ландшафтної сполученості, включно із еко-коридорами

Смарагдова мережа України (Emeraldnetwork) - українська частина мережі NATURA 2000 Європи.

Метою створення NATURA 2000 є збереження природної фауни, флори та оселищ. Вона була ініційована та координується Бернською конвенцією (1979). Смарагдова мережа має переважно ті самі основи формування, що й NATURA 2000, але діє за межами Європейського Союзу, розвиваючи загальноєвропейський підхід щодо охорони типів природних оселищ. Наразі Європейський Союз сприяє, в тому числі фінансово, розвитку механізмів охорони природних оселищ та визначенню спеціальних природоохоронних територій (ASCI) Смарагдової мережі.

Об'єкти в межах Смарагдової мережі разом із територіями NATURA 2000 становлять ядро Загальноєвропейської екологічної мережі (PanEuropeanEcologicalNetwork (PEEN)), яка також підтримується Бернською конвенцією. Держави – члени Європейського Союзу виконують вимоги Бернської конвенції шляхом розвитку мережі NATURA 2000, а території особливої охорони NATURA 2000 відповідають територіям особливого природоохоронного значення Смарагдової мережі.

Смарагдова мережа створена в основному для майбутніх членів ЄС, вона є важливим етапом розвитку України. Модель форми заповнення даних про заповідну територію, максимально наближена до моделі Натури 2000 (яка заснована в рамках законодавства ЄС).

Об'єкти Смарагдової мережі описано за інтерактивною картою http://emerald.net.ua/ та посібником «Смарагдова мережа в Україні».

Опис рідкісних угруповань описано за «Тлумачним посібником оселищ Резолюції №4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони».

У Маневицькому надлісництві елемент ландшафтної сполученості представлений частиною Смарагдової мережі України

Назва лісництва	**Перелік кварталів,**	**Площа, га**	**Коротка характеристика території**
Софянівське Черевахівське	4, 39, 40, 41, 46, 47, 4	677	UA0000262
	12, 13, 20,3 1, 32, 39	853,1	UA0000262
Лишнівське	4, 8, 9, 10, 5, 1, 2	428,6	UA0000168
Новорудське	1	7,8	UA0000168
Борове	9, 35, 34	179,0	UA0000168
Разом:		**2145,5**	

ПРОЄКТ

Репрезентативних ділянок

Відповідно встановленого режиму охорони, заплановано тільки різні види моніторингу.

Особливих цінностей для збереження

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Вибіркові санітарні рубки.
- Протипожежні заходи.

Особливостями проведення лісогосподарських заходів в ОЦЗ є:

- Під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.
- Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом знижено.

ПРОЄКТНІ ДАНІ РОЗДІЛУ 5

5. ПРИРОДООХОРОННІ ЗАХОДИ

Проєктні дані підрозділу 5.1

5.1 Збереження біорізноманіття
Заходи із збереження та/або відновлення рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ

Заходи із збереження рідкісних видів та тих, що перебувають під загрозою проводяться у відповідності до :

- охоронних зобов'язань по ПЗФ;
- наказу «Про оцінювання та реєстрацію в межах лісового фонду надлісництва наявності особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та їхнього стану»;
- наказ «Про виявлення рідкісних видів, їх охорону і моніторинг по Маневицькому надлісництві»;
- програма навчання з працівниками державної лісової охорони Маневицького надлісництва щодо виявлення, охорони та моніторингу рідкісних, зникаючих та занесених до Червоної книги України видів флори та фауни на території лісового фонду надлісництва;
- наказ «Про особливості відведення лісосік та дотримання вимог лісової сертифікації за схемою FSC при проведенні рубок»

В межах площ ОЗЛД обмежене господарювання згідно законодавства.

Обов'язковим є проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів.

ПРОЄКТ

При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису. Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях враховуються календарні строки проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництв за дотриманням працівниками під час виконання лісогосподарських заходів, природоохоронних вимог. Проведення рейдів лісовою охороною.

Проводиться інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення і рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

Охорона видів рослин і тварин занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проєктної та проєктно-планувальної документації, екологічної експертизи.

Проєктні дані підрозділу 5.2

5.2 Охорона раритетних видів

Для охорони виявлених на території державного лісового фонду надлісництва рідкісних видів та видів що перебувають під загрозою в своїй діяльності спеціалісти надлісництва керуються охоронними зобов’язаннями.

Охорона біотичного різноманіття включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання рослинного та тваринного світу.

ПРОЄКТ

Попередній перелік рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин на території Маневицького надлісництва

Назва виду	Охоронний статус	Місцезнаходження (лісництво, урочище, квартал, виділ(а))	Охоронні заходи
Жовна чорна	МСОП(I.C). БК(Д1)	Черевахівське	Оберігати місця поселень, обмежити доступ в місцях поселень, залишати охоронні зони навкруги місць поселень
		Оконське	
		Галузійське	
		Вовчецьке	
		Софянівське	
Сорокопуд сірий	ЧкУ(1 V) БК(ДП) МСОП	Галузійське	
Рясоніжка мала	ЧкУ(111) МСОП	Софянівське	
Лелека чорний	ЧкУ	Галузійське	Оберігати місця поселення, не проводити рубки в період з травень-липень, залишати навкруги місць поселень охоронні зони
		Оконське	
		Черевахівське	
		Карасинське	
		Новочервищанське	
		Градиське	
		Городоцьке	
Куниця	ЧкУ	Галузійське	Залишати при рубках дуплясті дерева, дерева з гніздами
		Маневицьке	
		Карасинське	
		Оконське	
		Софянівське	
		Черевахівське	
Видра річкова	ЧкУ	Новочервищанське	Охороняти місця проживання
		Софянівське	
		Черевахівське	
Глухар	ЧкУ	Софянівське	Не проводити рубки в місцях токування, гніздування, поселення
		Черевахівське	
		Карасинське	
		Новочервищанське	
Пугач	ЧкУ	Софянівське	Не проводити рубки в місцях поселення, залишати охоронні зони навкруги поселення
		Черевахівське	
		Карасинське	
		Троянівське	
		Градиське	
Мідянка	ЧкУ	Маневицьке	Рубки проводити в зимовий період, залишати купи хмизу
		Черевахівське	
		Троянівське	
		Борове	

ПРОЄКТ

		Городоцьке	
		Новорудське	
Полоз лісовий	ЧкУ	Черевахівське	
Багно звичайне	ЧкУ	Галузійське	Рубки проводити в зимовий період
		Маневицьке	
		Оконське	
		Софянівське	
		Карасинське	
		Черевавхівське	
		Новочервищанське	
Лілія лісова	ЧкУ	Г алузійське	Не проводити рубки під час цвітіння, дозрівання насіння
		Троянівське	
Зозулинець	ЧкУ	Галузійське	
Білоцвіт весняний	ЧкУ	Галузійське	Обмежити користування
Бобер річковий	ЧкУ	Галузійське	По можливості не розбирати загати на водоймах
		Маневицьке	
		Карасинське	
		Оконське	
		Софянівське	
		Черевахівське	
		Новочервищанське	
П'явка медична	ЧкУ	Оконське	Не забруднювати водойми, підтримувати сталий рівень води в водоймах
		Черевахівське	
Вовчі ягоди пахучі	ЧкУ	Черевахівське	Рубки проводити в зимовий період
		Карасинське	
Норка європейська	ЧкУ	Новочервищанське	Охороняти місця проживання
Тхір лісовий	ЧкУ	Троянівське	
Цибуля ведмежа	ЧкУ	Борове	
Сова болотна	МСОП	Градиське	
Дятел білосніжний	ЧкУ	Борове	
Журавлина дрібнолиста	ЧкУ	Троянівське	
		Градиське	
Сон-трава	ЧкУ	Борове	

ПРОЄКТ

Проєктні дані підрозділу 5.3

5.3 Водоохоронні зони

При проведенні робіт на лісосіках негативний вплив на водні об'єкти, а саме забруднення, засмічення та виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод, порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод, вплив на гідрологічний та гідрохімічний стани поверхневих водойм не передбачається.

Суттєвого впливу на водні об’єкти під час провадження планової діяльності не передбачається, так як у лісових ділянках виділені смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ, інших водних об’єктів з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою « Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМУ від 16.05.2007 №733) та віднесено до категорії захисних лісів.

Працівниками лісової охорони здійснюється постійний моніторинг насаджень у водоохоронних зонах, за їх повідомленнями проводиться ряд заходів щодо збереження і посилення водоохоронних функцій насаджень.

Охорона водних об'єктів і узбережних зон

- Утримування площадки для миття техніки в належному стані.
- Забезпечення наявності достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.
- Напрямок трелювання, проведення борозен під час підготовки ґрунту чи створенні мін смуг, розміщується вздовж схилів.
- Дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

Проєктні дані підрозділу 5.4

5.4 Ґрунтозахисні заходи

Територія Маневицького надлісництва за характером рельєфу відноситься до рівнинних.

При проведенні господарської діяльності на території Маневицького надлісництва на лісову підстилку та поверхню ґрунтів можливий вплив у вигляді механічного порушення ґрунту технікою, яка буде використовуватись під час лісозаготівлі. Станом на сьогодні не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та проявів де градаційних процесів під впливом водної, вітрової ерозій або обумовлених проведенням лісогосподарських робіт.

З метою мінімізації впливу та збереженню ґрунтів, їх водно-фізичних властивостей, запобігання ерозійним процесам, під час лісозаготівлі будуть використовуватися машини та механізми, що забезпечують мінімальне фізичне пошкодження ґрунтів та їх збереження в природному стані. Раціональне ведення лісогосподарської діяльності, у тому числі і рубки різного призначення не завдаватимуть негативного впливу довкіллю.

Проєктні дані підрозділу 5.5

5.5 Оцінка впливу на довкілля

Основні принципи процедури ОВНС

- інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базується на надійній достовірній інформації;
- відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу або розпорядженню по Філії);

ПРОЄКТ

- відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі);
- в процесі приймають участь спеціалісти
- з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- альтернатива: розглядається всі можливі альтернативи;
- пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які зменшать, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;
- реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;
- проведення коригуючих дій: при виявленні невідповідності в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування

Економічна діяльність Маневицького надлісництва ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу, - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожну лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожну лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт оцінки впливу запроєктованих заходів на навколишнє природне середовище, в якому відображені заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище (Акт ОВНС).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення,

ПРОЄКТ

верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються у відповідності з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

- технологія лісозаготівлі, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),
- площа лісосіки,
- об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,
- розташування, ґрунти і рельєф,
- відстань трелювання і вивезення деревини,
- спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

У надлісництві застосовується сортиментний спосіб заготівлі деревини, який дає змогу використовувати колісні трактори та машини.

Звалювання дерев, обрізування сучків, розрізання стовбурів на сортименти проводиться бензопилами Хускварна або Штиль.

Після розрізування стовбурів на сортименти проводиться їх трелювання тракторами різних модифікацій МТЗ - 80 та МТЗ-82 "Беларусь".

Тип тракторів - колісні універсальні класу 1,4.

Марка двигуна тракторів МТЗ - 80 та МТЗ-82, двигуни дизельні чотирьох циліндрові чотирьох тактні з безпосереднім вприском і робочим об'ємом -4,75л. та номінальною частотою обертів 2200 об/іс..

Потужність МТЗ-80, кВт (к.с.) - 59,25 (80), МТЗ - 82, кВт (к.с.) - 60 (81).

Габарити, вага, ширина колії та витрати палива

Показники	**Одиниці виміру**	**Трактори**	
		МТЗ-80	**МТЗ-82**
Габаритні розміри: довжина ширина висота	м	 3,82 1,97 2,47	 3,93 1,97 2,47
Дорожний просвіт (кліренс) мінімальний під заднім мостом	см	47	47
Конструктивна вага	тонна	3,0	3,20
Колія трактора регульована	см в межах	Передні колеса 120-180 Задні колеса 135-182	
Витрати палива	г/кВт год	238 4-7 літрів за год	230 (від 220 до 260) 4-7 літрів за год

ПРОЕКТ

Ємкість паливного баку - 130л

Фактичні витрати дизпалива на трелювання 1 м^3 деревини становлять 0,625 і масла І- 20 - 0,024 літрів.

Застосування на лісозаготівлях швидкохідних колісних тракторів, які оснащені різноманітним технологічним обладнанням, дає можливість трелювати і одночасно сортувати деревину по породах, сортиментах, розмірах, групах діаметрів, сортах тощо.

Трактори, які використовуються в Маневицькому надлісництві, характеризуються по відношенню до гусеничних тракторів кращою маневреністю та ергономікою, тобто є більш комфортними і пристосованими для використання. Але головне, що вони в меншій мірі впливають на ґрунтову поверхню і пошкодження підросту, кореневої системи ростучих дерев та надґрунтового покриву трав'яних і кущових рослин. По наших спостереженнях на лісосіках поступових рубок та суцільних рубках із збереженням підросту збереженість підросту достатньо висока (до 70%). У місцях поодиноких проїздів колісної техніки дрібний підріст не зазнає особливих пошкоджень, а лише приминається до поверхні ґрунту.

Рубки головного користування проводяться як в соснових так і в листяних деревостанах з загальним запасом деревини близько 300 м³/га, при середній площі лісосіки 0,9 га., і середньому об'ємі стовбура в корі близько 1 м³ (діаметр 30 см).

Рельєф лісосік рівнинний. По характеру ґрунтоутворюючих відкладів на території Філії найбільше розповсюджені дерново-підзолисті ґрунти, на яких багаторазовий прохід техніки по одному сліду (волоку) навіть після літніх опадів не впливає на прохідність і не призводить до значного пошкодження ґрунту. Такі лісосіки можливо освоювати на протязі року.

Наступними за величиною розповсюдження є болотні та дернові ґрунти. Інші різновидності ґрунтів: болотно-підзолисті, лучно-болотні, лужні - займають незначні площі які мають підвищену вологість, на протязі всього теплого періоду року, де трактори МТЗ -80, 82 швидко порушують рослинний покрив і утворюють глибоку колію на волоках або зовсім не мають можливості проїзду, освоюються в зимовий період при замерзанні ґрунту.

В Акті обстеження лісосік для кожної лісосіки вказується сезон заготівлі. На основі Акту обстеження проводиться розподіл лісосічного фонду на зони літньої і зимової заготівлі і вивозки.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає майстер лісу даної дільниці. Крім того майстер веде електронний облік деревини, займається відпуском деревини та складає звіт про рух лісопродукції.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

- збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання в місці збирання.

ПРОЕКТ

- рівномірне розкидання порубкових решток по території.

Заходи з оцінювання, запобігання та пом'якшення негативних впливів господарської діяльності на:

Цінності довкілля:

Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

- Охоронні зобов'язання;
- Положення про об'єкти ПЗФ
- Закон про природно-заповідний фонд України
- Висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності підприємства;

Планування рубок формування і оздоровлення лісів проводить із залучення фахівців лісозахисту і ліспроекту;

Дотримання Процедури системи моніторингу виконання запланованих видів діяльності та завдань для Маневицького надлісництва.

Задекларовані послуги екосистем:

Не заявляє екосистемні послуги в сфері дії сертифікату.

Соціальні цінності:

Профспілка,

Гендерна рівність,

Співпраця з причетними і зацікавленими сторонами.

Приріст та обсяги заготовленої деревини. Цінності довкілля. Вплив господарської діяльності.

Забезпечує:

- система базового і безперервного лісовпорядкування;
- система ЕОД;
- дотримання Процедури системи моніторингу виконання запланованих завдань для Маневицького надлісництва
- методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісосік місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу;
- планування рубок формування і оздоровлення лісозахисту і ліспроекту;

Дотримання вимог:

- охоронних зобов'язань;
- положення про об'єкти ПЗФ;

Інші законодавчі і нормативні документи що регламентують окремі аспекти лісогосподарської діяльності: виробничо-фінансовий план, ЛГ-10 та інші.

ПРОЄКТ

ПРОЄКТНІ ДАНІ РОЗДІЛУ 6

6. ПЛАН ГОСПОДАРСЬКИХ ЗАХОДІВ

Проєктні дані підрозділу 6.1

6.1 Розрахункова лісосіка

Розрахункова лісосіка – щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Обсяги запроєктованої заготівлі ліквідної деревини, 215830 куб.м, із якої 34%- рубки формування та оздоровлення лісів. Рубки пов'язані з веденням лісового господарства виконуються в межах розрахункової лісосіки.

Виконання запроєктованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, посиленню захисних кліматорегулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

В цілому на кінець нинішнього ревізійного періоду значні зміни в загальній структурі лісового фонду не відбудуться. Одночасно, як результат рубок формування та оздоровлення лісів, пройдуть позитивні зміни в породному складі лісового фонду у частці насаджень штучного походження.

Спеціальне використання недеревних ресурсів при здійсненні побічних лісових користувань, заготівлі другорядних лісових матеріалів проводиться відповідно до Розпорядження Волинської ОВА №406 від 21.09.2023 р.

Головне користування

Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок на включені та виключені з розрахунку рубок головного користування за даними лісовпорядкування.

Значні розходження по виходу ділової деревини по хвойному і твердолистяному господарству соснової і дубової господарських секцій між даними лісового господарства і лісовпорядкування пояснюється станом насаджень на час відводу їх в рубку.

Товаризація лісосічного фонду виконана спеціальною комп'ютерною програмою згідно «Нормативів товарності деревостанів основних лісоутворювальних порід України», Київ -2004, затверджених Держкомлісгоспом України 22.10.04 р. Товарна структура лісосічного фонду.

На ревізійний період лісовпорядкуванням проєктується суцільний спосіб рубки у відповідності з «Правилами рубок головного користування України», К., 2010 від 26.01,2021 №85/17380.

Розрахунок обсягу рубок головного користування на ревізійний період, виконаний на комп'ютері за спеціальною програмою.

Розрахункова лісосіка рубок головного користування по Маневицькому надлісництві обрахована Українським державним проектним лісовпорядним виробничим об'єднанням (ВО «УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ») згідно Методики визначення розрахункової лісосіки, погодженої з Міністерством екології та природних ресурсів України від 11 вересня 2000 року та затвердженої Наказом Держкомлісгоспу України від 14 вересня 2000 року № 105

Щорічні обсяги рубок головного користування проєктуються згідно наказу про затвердження розрахункової лісосіки для постійного лісокористувача Волинської області на 2026-2032 роки №3626 від 22.12.2025р.-філії Маневицьке

ПРОЄКТ

лісове господарство ДП «Ліси України», для постійного лісокористувача Волинської області на 2026-2032 роки філії Городоцьке лісове господарство ДП «Ліси України» №1417 від 16.07.2025 року.

РОЗРАХУНКОВА ЛІСОСІКА
по Маневицькому надлісництві

	філія "Маневицьке ЛГ"	філія "Городоцьке ЛГ"	РАЗОМ
Всього, м.куб.	**101550**	**36640**	**138190**
Хвойне господарство	84680	29170	113850
в т. ч. Соснова	81990	28430	110420
ялинова	2540	740	3280
Твердолистяне господарство	1130	0	1130
в т. ч. дубова	1040	0	1040
грабова	90	0	90
Мягколистяне господарство	15740	7470	23210
в т. ч. березова	1200	310	1510
осикова	0	0	0
вільхова	14540	7160	21700
В т. ч. II -й групі	620	0	620
хвойне господарство	620	0	620
в т. ч. соснова	620		620
Твердолистяне господарство	0	0	0
в т. ч. дубова			0
грабова			0
Мягколистяне господарство	0	0	0
в т. ч. березова			0
вільхова			0
В т. ч. III -й групі	4240	1060	5300
хвойне господарство	2970	540	3510
в т. ч. соснова	2820	540	3360
ялинова	150		
Твердолистяне господарство	0	0	0
в т. ч. дубова			0
грабова			0
Мягколистяне господарство	1270	520	1790
в т. ч. березова	190		190
вільхова	1080	520	1600
В т. ч. IV -й групі	96690	35580	132270
хвойне господарство	81090	28630	109720
в т. ч. соснова	78550	27890	106440
ялинова	2540	740	3280

ПРОЄКТ

Твердолистяне господарство	1130	0	1130
в т. ч. дубова	1040		1040
грабова	90		90
Мягколистяне господарство	14470	6950	21420
в т. ч. березова	1010	310	1320
вільхова	13460	6640	20100

Заготівля деревини та її вивезення на 2027 рік планується у повній відповідності з розрахунковою лісосікою.

Приймаючи розрахункову лісосіку лісовпорядкування керувалося принципами забезпечення невиснажливого і рівномірного користування лісовими ресурсами, збереженням умов відтворення високопродуктивних стійких насаджень, їх екологічних та інших корисних властивостей.

Розміщення рубок головного користування

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень. Планується поетапне освоєння лісосічного фонду з врахуванням проєкту будівництва лісогосподарських доріг. При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зрубів у кварталі.

По кожному лісництву на ревізійний період складені відомості рубок головного користування в які внесені з групуванням за п’ятиріччями виділи (частина виділів) стиглих і перестійних деревостанів, можливих для експлуатації.

Протягом ревізійного періоду крім зазначених у відомості лісових ділянок в рубку, можуть надходити і інші можливі для експлуатації ділянки лісу, які на рік рубки досягли віку стиглості. Відведення таких насаджень в рубку можливе в разі, якщо вони вимагають проведення термінової рубки в зв’язку з їх пошкодженням, усиханням, з втратою захисних функцій, в розладнаних насадженнях, в насадженнях, які в установленому порядку підлягають розчищенню в зв’язку будівництвом; у випадку коли неможливо розмістити по певних господарських секціях наявний лісосічний фонд згідно встановленої розрахункової лісосіки через необхідність дотримання встановлених термінів примикання лісосік; в зв’язку з будівництвом лісових доріг (їхньою відсутністю), а також в інших випадках, що не входять в протиріччя з положеннями чинних нормативних документів, які регламентують проведення рубок головного користування.

Проєктні дані підрозділу 6.2

6.2 План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок

Рубки формування та оздоровлення лісів
Рубки догляду за лісом

Під час проведення польових лісовпорядних робіт були виявлені насадження, які потребують проведення рубок догляду за лісівничими вимогами на час проведення таксації.

ПРОЄКТ

Друга лісовпорядна нарада прийняла лісовпорядкуванням обсяги рубок догляду, запроєктовані. Для підтвердження правильності запроєктованих обсягів рубок догляду в приведено розподіл за повнотами площі насаджень у віці рубок догляду і призначених в рубку.

Неповне охоплення рубками догляду насаджень пояснюється не призначенням освітлення і прочищення в насадженнях, що зростають в сирих і мокрих типах лісорослинних умов, крім мішаних соснових насаджень, як передбачено протоколом першої лісовпорядної наради.

Виконання запроєктованих щорічних обсягів рубок догляду в сучасних умовах господарювання, залежить в основному від економічних чинників, фінансового забезпечення на проведення рубок догляду та попиту на деревину.

форма 01-ЛГ план

План рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи пов`язані та не пов`язані з веденням лісового господарства на 2027 рік

Показники	Всього кбм	в тому числі		
		I квартал	6 місяців	9 місяців
Рубки, формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов`язані та не пов`язані з веденням лісового господарства, всього, площа - га (1+2+3)	2257	372	1128	1884
загальна маса	67150	15240	33575	51910
ліквід	50700	12675	25350	38025
ділова	11360	2840	5680	8520
дрова	39340	9835	19670	29505
1. Рубки догляду за лісом всього, площа - га (а+б+в+г)	2257	372	1128	1884
загальна маса	67150	15240	33575	51910
ліквід	50700	12675	25350	38025
ділова	11360	2840	5680	8520
дрова	39340	9835	19670	29505
з них а) освітлення, площа - га	329		164	329
загальна маса	1370		685	1370
ліквід				
ділова				
дрова				
б) прочищення, площа - га	438		219	438
загальна маса	4820		2410	4820
ліквід	10			10
ділова				
дрова	10	0	0	10

ПРОЕКТ

в) проріджування, площа - га	290	72	145	217
загальна маса	7360	1840	3680	5520
ліквід	6000	1500	3000	4500
ділова				
дрова	6000	1500	3000	4500
г) прохідні рубки, площа - га	1200	300	600	900
загальна маса	53600	13400	26800	40200
ліквід	44690	11175	22350	33515
ділова	11360	2840	5680	8520
дрова	33330	8335	16670	24995
2. Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов`язані з веденням лісового господарства всього, площа - га (а+б+в+г+д+ж)	0	0	0	0
загальна маса	0	0	0	0
ліквід	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0
а) Санітарні рубки всього, площа - га	0	0	0	0
загальна маса	0	0	0	0
ліквід	0	0	0	0
ділова	0	0	0	0
дрова	0	0	0	0
з них: - вибіркові санітарні рубки, площа - га				
загальна маса				
ліквід				
ділова				
дрова	0	0	0	0
- суцільні санітарні рубки, площа - га				
загальна маса				
ліквід				
ділова				
дрова	0	0	0	0
б) Лісовідновні рубки, площа - га				
ж) Інші заходи, пов`язані з веденням лісового господарства, площа - га				

загальна маса				
ліквід				
ділова				
дрова	0	0	0	0
3. Інші заходи, не пов`язані з веденням лісового господарства, площа - га				
загальна маса				
ліквід				
ділова				
дрова	0	0	0	0

Запроєктована інтенсивність рубок догляду, вихід ліквідної і ділової деревини у порівнянні з фактичним в середньому за ревізійний період суттєво не відрізняється Лісовпорядкуванням рекомендується комбінований метод проведення рубок догляду, який поєднує принципи низового і верхового догляду.

Способи організації і виконання рубок догляду рекомендуються такі: по ділянках та поквартальний спосіб у кварталах із загальною концентрацією ділянок, що потребують рубок догляду та санітарних рубок.

Проведення рубок догляду в рекреаційних лісах і лісах спеціального призначення повинні бути направлені як на досягнення максимальної продуктивності насаджень так і найбільшого в задоволенні рекреаційних потреб громадян, забезпечення фауни і флори та збереження протипожежної безпеки. Також метою рубок догляду є поліпшення складу декоративних якостей насаджень, поліпшення просторового необхідних типів ландшафтів.

Обсяг запроєктованих основних видів робіт

п/п	**Назва запланованих на 2027 рік основних лісогосподарських заходів**		
		Одиниця вимірювання	**Об'єм (Запас деревини-тис.м³; чисельник – загальний, знаменник-ліквід)**
1	Рубки головного користування	га тис. м³	510 137,8
2	Санітарні	га тис. м³	0
3	Рубки формування та оздоровлення лісів і інші рубки	га тис.м³	2257 67,15/50,7
4	Створення лісових культур	га	360
5	Сприяння природному поновленню	га	50

ПРОЄКТ

6	Переведення лісових культур, лісових плантацій у вкриті лісовою рослинністю землі	га	387
	Переведення природного поновлення у вкриті лісовою рослинністю землі	га	150
7	Природнє поновлення	га	105

Примітка: Запас деревини вказаний у м³ ліквідної.

Санітарні рубання проводиться на основі матеріалів обстежень відповідно до Санітарних правил в лісах України №756 від 26.10.2016р.

Побічні лісові користування відповідно до Рішення на погоджені ліміти на спеціальне використання лісових ресурсів при здійсненні побічних лісових користувань, заготівлі другорядних лісових матеріалів на 2021-2025 роки Розпорядження голови Волинської ОВА №406 від 21.09.2023р

Роботи проводяться з дотриманням «Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» та «Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів»

Виконання запроєктованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, посиленню захисних кліматорегулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

Санітарні рубки і ліквідація захащеності

Для покращання санітарного стану лісового фонду лісовпорядкуванням запроєктовано проведення суцільних і вибіркових санітарних рубок.

Термін проведення запроєктованих обсягів суцільних санітарних рубок встановлено один рік, вибіркових санітарних рубок - 3 роки.

На наступні роки ревізійного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються виходячи з фактичного санітарного стану деревостанів.

Решту сухостійної і пошкодженої деревини планується вирубати під час рубок головного користування, рубок догляду та інших рубок.

Інші заходи з формування і оздоровлення лісів

Поодинокі дерева проєктуються до рубки під час головного користування та санітарних рубок.

Проєктні дані підрозділу 6.3

6.3 Лісовідновлення та лісорозведення

Відтворення лісів

В ревізійному періоді відтворення лісів проєктується лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю (рідколісся, зруби, загиблі насадження), на зрубах

ПРОЄКТ

ревізійного періоду, а також вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини), які призначаються для створення лісових насаджень.

Лісовідновлення

У 2026 році планується провести лісовідновлення на площі 515 га, в т. ч. природним поновленням 155 га, створенням лісових культур – 360 га.

Перевести у площу, вкриту лісовою рослинністю – 537га.

Провести догляди за лісовими культурами на площі 1200 га, за природнім - 100 га.

Зробити доповнення лісових культур на площі 50 га

Заготовити насіння сосни звичайної - 60 кг.

Виростити стандартних сіянців 1000 тис. шт.

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 6 років.

Період лісовідновлення для ділянок, призначених для сприяння природному поновленню, прийнятий 5 років. Сприяння природному поновленню передбачає проводити шляхом нарізування борозен і рихлення ґрунту.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у ділянки, в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийняті наступні: для сосни звичайної -5 років, дуба звичайного - 7 років, ялини європейської - 5 років.

Створення лісових культур передбачається в наступні терміни загиблих насадженнях, рідколіссях - 10 років, на лісосіках суцільних санітарних рубок - в наступний після рубки рік.

Лісорозведення

Термін заліснення встановлюється 5 років.

Термін створення лісових культур лісорозведення встановлюється 2 роки.

Створення лісових культур шляхом лісовідновлення і згідно технологічних схем, приведених в додатках до та природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказані способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід, тощо. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за лісорослинними зонами» ухвалені секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року). Розподіл запроєктованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами.

Протягом перших 4-х років за лісовими культурами кратного догляду за схемою 4-3-2-1.

Доповнення лісових культур, які створюватимуться повинно проводитись при відпаді більше 15%, як правило весною наступного року після садіння культур. Доповнення культур передбачається проводити ручним способом під меч Колесова сіянцями дворічного віку.

ПРОЄКТ

Реконструкція насаджень

До фонду реконструкції лісовпорядкування віднесені малоцінні молодняки з повнотою 0,5 і вище , що не відповідають типам лісу , які вони займають і цільовому призначенню. При цьому виключені з фонду реконструкції лісові насадження площею до 1 га.

Використання угідь і ресурсів побічних користувань

В надлісництві є такі види побічних користувань, як заготівля різдвяних ялинок.

Планова заготівля недеревної лісової продукції

(кг, у цілих числах)

Найменування недеревної лісової продукції	Код рядка	Кількість заготовленої недеревної лісової продукції
А	Б	1
Дерева різдвяні, шт.	1003	1000

Проєктні дані підрозділу 6.4

6.4 Охорона лісів від пожеж

У Маневицькому надлісництві щороку затверджується план протипожежних заходів, спрямований на попередження виникнення лісових пожеж, а саме: створюються мінералізовані смуги, протипожежні розриви, забороняється відвідування лісових масивів у пожежонебезпечний період, встановлюється наглядна агітація, проводяться бесіди з місцевим населенням.

Також в надлісництві функціонує система раннього виявлення пожеж, обладнані системи відеонагляду, в пожежонебезпечний період проходить цілодобове чергування.

На території Маневицького надлісництва функціонує лісопожежна станція та пункти накопичення протипожежного інвентарю, які обладнані і забезпечені засобами пожежогасіння згідно затверджених норм. Навчання персоналу з пожежної безпеки, який допускається до гасіння лісових пожеж, відбувається в спеціалізованих навчальних центрах із теоретичними і практичними навчаннями та здачею екзаменів, за курсом «Лісовий пожежний» та «Керівник гасіння лісової пожежі».

Проєктні дані підрозділу 6.5

6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб

Працівниками лісової охорони Маневицького надлісництва здійснюється постійний моніторинг насаджень щодо їх санітарного стану. В разі виявлення лісовою охороною фактів негативних змін в лісових насадженнях спричинених рядом природно - кліматичних факторів, поширення хвороб та шкідників, сигналізується відповідальним особам у надлісництві повідомленням про погіршення санітарного стану господарської одиниці (виділу), з вказанням конкретних причин. На основі повідомлень, проводиться лісопатологічне обстеження із залученням спеціалістів лісозахисних підприємств,

ПРОЄКТ

міжрегіонального управління, представників органів місцевого самоврядування, де вказується перелік заходів які необхідно провести з метою покращення санітарного стану лісів та строки їх виконання.

Проєктні дані підрозділу 6.6

6.6. Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами

Територія одиниці господарювання згідно матеріалів базового лісовпорядкування не забруднена радіонуклідами.

Враховуючи загальний екологічний та санітарний стан лісів лісового господарства, лісовпорядкуванням проєктується ведення лісового господарства в лісовому фонді на біосферних принципах, які крім підвищення продуктивності і стійкості лісів в умовах антропогенезу, включають підвищення ефективності їх екологічного використання (збільшення буферної місткості екосистем, оптимізацію структури ландшафту) забезпечення збереження біорізноманіття. Проектом передбачається виконання лісогосподарських заходів за спеціалізованими екологічними технологіями та ефективне впровадження управління лісами на ландшафтній основі.

У разі виявлення територій ймовірно забруднених вибухонебезпечними предметами надлісництво буде керуватися затвердженою Інструкцією з ведення лісового господарства на землях які забруднені вибухонебезпечними предметами (ЗВНП) по Маневицькому надлісництві філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Проєктні дані підрозділу 6.7

6.7 Дотримання принципу не виснажливості

Щорічний обсяг заготівлі ліквідної деревини від всіх видів рубок, згідно матеріалів лісовпорядкування, для Маневицького надлісництва становить 215830 куб.м.

Сортиментною структурою, затвердженою для Маневицького надлісництва на 2027 рік передбачено заготівлю 188500 куб.м. ліквідної деревини, що вказує дотримання принципу не виснажливості.

ПРОЄКТ

ПРОЄКТНІ ДАНІ РОЗДІЛУ 7

7. МОНІТОРИНГ ЛІСІВ

Проєктні дані підрозділу 7.1

7.1 Методика моніторингу

Програма моніторингу особливих цінностей для збереження (ОЦЗ)

Ця програма розроблена на виконання критерію 9.4 FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України.

Головна мета моніторингу ОЦЗ – визначити чи виконуються стратегії збереження ОЦЗ та чи не шкодять господарські заходи ідентифікованим ОЦЗ. Результати моніторингу надають співробітникам надлісництва актуальну інформацію про ОЦЗ, які зустрічаються в межах лісового фонду надлісництва, і є основою для внесення змін до стратегій збереження або коригування планів господарювання. Однією із загальних і поточних цілей моніторингу є поступове накопичення інформації про наявні ОЦЗ та території де вони ідентифіковані. На підставі цієї інформації можна оцінити, чи зберігаються ОЦЗ та чи є ефективною господарська діяльність, спрямована на їхнє збереження.

Послідовний стандартизований моніторинг особливо важливий, щоб зрозуміти, чи є зміни ОЦЗ, що спостерігаються, дійсними (наприклад, збільшення популяції) чи є результатом зміни в системі моніторингу (наприклад, зміна персоналу на когось, хто краще виявляє види).

Ефективна програма моніторингу повинна оцінювати, чи підтримуються ідентифіковані ОЦЗ, використовуючи якомога менше часу та грошей, без шкоди для якості моніторингу. Екстенсивний і такий, що вимагає значних витрат часу моніторинг є непотрібним, якщо немає вагомих підстав вважати, що масштаби та інтенсивність виробничої діяльності загрожують підтримці ОЦЗ.

Загальні положення щодо моніторингу особливих цінностей для збереження

Перший крок до моніторингу ОЦЗ передбачає їхню ідентифікацію, оцінку їхнього стану, визначення загроз, рівня захисту, який є необхідним для збереження відповідних природоохоронних цінностей, нанесення меж ОЦЗТ на карту, тобто встановлення початкових (вихідних) даних.

Вихідні дані забезпечують контрольний рівень, з яким можна порівняти подальші дані моніторингу, щоб оцінити, чи зберігаються ОЦЗ. Таким чином, при проведенні моніторингу слід використовувати методи, частоту та інтенсивність вибірки, подібні до тих, які використовувалися під час початкової ідентифікації ОЦЗ, щоб результати були порівняними.

В ході моніторингу проводиться кількісна або якісна оцінка встановлених ОЦЗ та їх порівняння з минулорічними та/або вихідними даними. Робиться висновок про характер змін, якщо вони спостерігалися. У випадку фіксації негативних змін плануються заходи з виправлення ситуації.

ПРОЄКТ

Моніторинг ОЦЗТ проводиться в Маневицькому надлісництві щорічно спеціалістами надлісництва за участі всіх зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Під час проведення моніторингових досліджень до консультацій залучаються представники державних органів охорони навколишнього природного середовища, науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів (екологи, ботаніки, зоологи, соціологи, тощо), представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони.

Дані моніторингу записуються та зберігаються в централізованій базі даних, оскільки це зручно для аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Проте моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережуваних змін у ОЦЗ.

Види моніторингу ОЦЗ.

Оперативний моніторинг

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно-законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання в межах ідентифікованих ОЦЗТ.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв'ю із зацікавленими сторонами для визначення того, чи збережено цінність ОЦЗТ – для ОЦЗ 6.

ПРОЄКТ

Моніторинг загроз

Під час моніторингу відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомошкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами.

Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу); аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

Відповідальні за проведення моніторингу ОЦЗ

Загальну відповідальність за реалізацію програми моніторингу несе начальник надлісництва, який забезпечує належний збір та аналіз даних, а також використання результатів для адаптивного ведення господарства.

Відповідальними за проведення оперативного моніторингу є лісова охорона надлісництва (патрулювання лісів), інженери з охорони і захисту лісу (лісопатологічні обстеження), лісничі (приймання виконаних робіт).

Відповідальними за проведення моніторингу збереження ОЦЗ є співробітники відділу лісового та мисливського господарства, які проводять власні спостереження, а також координують діяльність зацікавлених сторін та експертів, залучених до моніторингу збереження ОЦЗ. Моніторинг збереження ОЦЗ також проводиться співробітниками лісництв.

Відповідальними за проведення моніторингу загроз є співробітники відділу лісового та мисливського господарства, діяльність яких координується начальником надлісництва.

Залучення зацікавлених сторін та експертів

Моніторинг ОЦЗ здійснюється як співробітниками Маневицького надлісництва, так і зацікавленими сторонами та експертами.

До оперативного моніторингу залучаються представники правоохоронних органів (патрулювання лісів разом із лісовою охороною), спеціалісти Укрлісозахисту (лісопатологічні обстеження), інспектори Держекоінспекції (перевірка дотримання природоохоронного законодавства).

До моніторингу збереження ОЦЗ залучаються спеціалісти ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів (дотримання режиму збереження та стану генетичних резерватів), фахові екологи, ботаніки, зоологи (моніторинг стану ОЦЗ 1 і 3), інспектори Держекоінспекції (дотримання режиму збереження та стану об’єктів ПЗФ та територій Смарагдової мережі).

ПРОЄКТ

Моніторинг ОЦЗ 4-6 завжди має враховувати результати консультацій з представниками місцевих громад.

Проєктні дані підрозділу 7.2

7.2 Періодичність

В залежності від видів запроєктованих заходів та строків на їх виконання, моніторинг результатів можна проводити кожного місяця, кварталу та півріччя основуючись на показники підтверджені місячними звітами.

Проєктні дані підрозділу 7.3

7.3 Показники

Структура системи моніторингу повинна включати наступні показники:

- екологічні показники – стан лісів, біорізноманіття, природне поновлення, санітарний стан, наявність інвазійних видів, стан водних ресурсів та інші;
- виробничі показники – обсяги лісозаготівлі, лісовідновлення та лісорозведення, площі рубок, використання недеревних ресурсів, ефективність протипожежних заходів, приживлюваність лісових культур та інші;
- соціально-економічні показники – працевлаштування місцевого населення, створення доданої вартості на місцевому рівні відповідно до масштабу, інтенсивності та ризику, залучення місцевих громад тощо.

Проєктні дані підрозділу 7.4

7.4 Документування результатів, у тому числі картування

Документування результатів моніторингу стану ОЦЗ

Результати проведеного моніторингу доцільно подавати в табличній формі:

Результати моніторингу стану ОЦЗ, проведеного у 20__ році у надлісництві

№	Назва та опис ОЦЗ	Об’єкт та/або місцерозташування (лісництво, квартал/виділ) ОЦЗ	Стан ОЦЗ	Результати моніторингу			
				Опера-тивного	збереження ОЦЗ	загроз	Чи плануються заходи

Карти з нанесеними природними ресурсами і зонуванням землекористування на одиниці господарювання.

В зв'язку з військовим станом картографічні матеріал можуть бути надані за запитом в загальний доступ не викладається.

ПРОЄКТ

ПРОЄКТНІ ДАНІ РОЗДІЛУ 8

8. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

Проєктні дані підрозділу 8.1

8.1 Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності у надлісництві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

- Конституції України,
- Статуту підприємства,
- Колективного договору,
- Галузевої угоди,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)
- Положення про гендерну політику.

Маневицьке надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Філія сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. Облікова кількість штатних працівників на 01.11.2026 року становить 170 чол., в тому числі жінки 8 осіб. У надлісництві розроблена програма конфіденційних та ефективних заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Надлісництво дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

Проєктні дані підрозділу 8.2

8.2 Охорона праці

Служба охорони праці в філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» функціонує у складі: начальника Відділу з охорони праці та цивільного захисту (керівник служби охорони праці) та провідних інженерів з охорони праці Відділу з охорони праці та цивільного захисту, які підпорядковуються директору філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

У кожному надлісництві закріплений за робочим місцем і фактично там працює інженер з охорони праці. В своїй діяльності працівники керуються

ПРОЄКТ

законодавством України, нормативно-правовими актами з охорони праці, колективним договором та актами з охорони праці, що діють в межах Філії.

У надлісництві всі технологічні процеси та види робіт виконуються при безпосередньому дотриманні інструкцій з питань охорони праці та карт технологічного процесу та постійному контролі і моніторингу дотримання трудової та виробничої дисципліни працівниками підприємства.

Проєктні дані підрозділу 8.3

8.3 Взаємодія з громадами

Зона діяльності надлісництва розташована на території місцевих громад (Маневицька ОТГ, Прилісненська ОТГ, Камінь-Каширська ОТГ, Повурська ОТГ). Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

До послуг з лісозаготівель, перевезення лісопродукції, проведення рубок догляду, санітарних рубань, рубок головного користування, догляду за лісовими культурами залучатимуться працівники на умовах трудових угод та договорів підряду.

Фінансовим планом надлісництва передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

ПРОЦЕДУРА
залучення сторін, чиї інтереси зачеплено, та зацікавлених сторін до процесів планування та моніторингу господарської діяльності Маневицького надлісництва

Дана процедура розроблена на виконання вимог FSC стандарту ведення лісового господарства для України FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1 та з метою удосконалення співпраці підрозділу із сторонами, чиї інтереси зачеплені та зацікавленими сторонами.

Сторона, чиї інтереси зачеплено: Будь-яка особа, група осіб або організація, яка є або може бути об'єктом впливу діяльності одиниці господарювання. Прикладом (невичерпним) може бути особа, група осіб або організацій, розташованих поруч із одиницею господарювання (наприклад, власники земель, розташованих нижче за течією).

Сторонами, чиї інтереси зачеплено, можуть бути, наприклад:

- місцеві громади;
- працівники;
- люди, що мешкають у лісі;
- суміжні землекористувачі;
- місцеві переробники лісової продукції;
- місцеві комерційні структури;
- власники прав на землеволодіння і користування, зокрема землевласники;
- організації, уповноважені діяти або відомі як такі, що діють від імені сторін, чиї інтереси зачеплено, наприклад соціальні або екологічні НУ О, профспілки, тощо.

ПРОЄКТ

Зацікавлена сторона: Будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання.

Зацікавленими сторонами можуть бути, наприклад:

- природоохоронні організації, наприклад, довкільні неурядові організації;
- організації працівників, наприклад, профспілки;
- організації з прав людини, наприклад, соціальні неурядові організації;
- проєкти місцевого розвитку;
- органи місцевої влади;
- державні урядові відомства, що діють в регіоні;
- національні офіси FSC;
- експерти з конкретних питань, наприклад, з особливих цінностей для збереження.

Залучення сторін, чиї інтереси зачеплено, та зацікавлених сторін: Процес, відповідно до якого, підрозділ забезпечує комунікацію, консультації та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чиї інтереси зачеплено, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби, права та можливості беруться до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

У своїй господарській діяльності підрозділ Маневицьке надлісництво залучає у культурно доречний спосіб сторони, чиї інтереси зачеплено до процесів планування та моніторингу господарської діяльності у наступних випадках:

- Для вирішення спорів, в яких порушено підрозділом норми звичаєвого права, які можуть бути своєчасно врегульовані без судового розгляду;
- Щодо звернень громадян, у межах Закону України, «Про звернення громадян», який регулює питання практичної реалізації громадянами України наданого їм права вносити в органи державної влади, об'єднання громадян відповідно до їх статуту, пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки у роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних та громадських органів;
- Для вирішення спорів і забезпечення справедливої компенсації працівникам за втрату або пошкодження майна, за професійні захворювання або виробничі травми, отримані під час роботи на підрозділі;
- Для вирішення спорів, розгляду скарг і надання справедливої компенсації місцевим громадам і окремим особам щодо впливів господарської діяльності підрозділу;
- Для інформування (місцевих громад) стосовно того, коли, де і як вони можуть висловлювати свою думку і вимагати зміни господарської діяльності в тій мірі, яка необхідна для захисту їхніх прав;
- Для інформування (місцевих громад) стосовно:

- того, що місцеві громади знають власні права та обов'язки щодо ресурсів;
- поточної та запланованої на майбутнє лісогосподарської діяльності;
- комерційної заготівлі НДЛП третіми сторонами в межах території надлісництва;

- Для визначення можливості місцевого соціально-економічного розвитку;
- Для визначення, уникнення та пом'якшення істотних негативних соціальних, екологічних та економічних впливів господарської діяльності;

ПРОЄКТ

- Для визначення та встановлення заходів збереження місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення, на які ці місцеві громади мають законні або звичаєві права;
- Для оцінювання та визначення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та особливо цінних для збереження територій (ОЦЗТ) тип 5 та 6.
- Для розробки ефективних стратегій щодо підтримки та/або збагачення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) тип 5 і 6.

У своїй господарській діяльності надлісництво залучає ***зацікавлені сторони*** до процесів планування та моніторингу господарської діяльності у наступних випадках:

- Для визначення переліку деревинних та недеревинних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку;
- Для оцінювання та визначення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та особливо цінних для збереження територій (ОЦЗТ);
- Для розробки ефективних стратегій щодо підтримки та/або збагачення особливих цінностей для збереження (ОЦЗ);
- Для проведення моніторингу за особливими цінностями для збереженнями (ОЦЗ);
- Для визначення та збереження рідкісних і зникаючих видів флори і фауни.

Визначення відповідних представників та контактних осіб, де це можливо, із місцевими установами, організаціями та державними органами: Для проведення у майбутньому залучення сторін, чиї інтереси зачеплено та зацікавлених сторін, щодо вирішення різного роду питань зі сторони Маневицького надлісництва відповідальними представниками є начальник надлісництва – РАДІОН Володимир Олександрович, тел.. (03376) 2-15-56, e-mail: **manevytske.lg@e-forest.gov.ua**. Зі сторони місцевих громад - голова територіальної громади, його заступники або ж інші уповноважені особи, зі сторони громадських організацій - керівник організації чи інші уповноважені особи; зі сторони органів державної влади та інших установ та організацій - керівники, їх заступники чи інші уповноважені особи.

Канали комунікації для двостороннього обміну інформацією: Визначаються такі канали комунікації та інформування про об’єкти для двостороннього обміну інформацією як:

- Листування, як в паперовому вигляді, на поштову адресу надлісництва, так і в електронному вигляді на електронну адресу **manevytske.lg@e-forest.gov.ua ;**
- Діалоги, консультації;
- Засідання, збори;
- Тощо.

Основною формою проведення консультацій із зачепленими та зацікавленими сторонами є їх інформування стосовно прав та обов’язків, поточної та запланованої на майбутнє лісогосподарської діяльності, визначення та встановлення заходів збереження місць особливого культурного, екологічного,

ПРОЄКТ

економічного, релігійного або духовного значення паперовими листами поштою та електронними сервісами (електронна пошта, сторінки в соцмережах).

Забезпечення рівного представництва та залучення всіх задіяних сторін

Основним завданням та пріоритетом, при залученні зачеплених сторін, для Маневицького надлісництва є дотримання принципів рівності та не дискримінації громад, незалежно від статі, майнового чи соціального статусу, віку, освіти, релігійних чи іншого виду поглядів тощо.

Забезпечення реєстрації всіх зустрічей, обговорюваних питань та досягнутих угод

При залученні сторін, чиї інтереси зачеплено, реєстрація всієї документації відбувається через систему електронного документообігу.

Забезпечення затвердження змісту записів за результатами проведених зустрічей

Для залучення зачеплених сторін щодо різного виду випадків Маневицьке надлісництво повідомляє сторону надсилаючи листи через електронну систему документообігу з необхідною інформацією. Зачеплені сторони у встановлений термін зобов'язані надати відповідь по даних питаннях, у разі якщо відповідь не була надана, то підприємство вважатиме, що зацікавлені сторони згідні із висновками надлісництва.

У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від зачепленої сторони, то підприємство по порушеному питанню організовує проведення зустрічей, зборів, нарад, засідань. Протоколи, рішення, щодо результатів, таких заходів приймаються більшістю голосів. У разі незгоди когось з учасників, відносно результату прийнятого рішення, особа має право викласти в окремому документі своє бачення вирішення питання, з обов'язковою аргументацією. Окрема думка долучається до протоколу чи рішення. Усі прийняті рішення, листування обов'язково вивчаються, переглядаються та аналізуються лісовим господарством.

Забезпечення розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів із залучення між усіма причетними

Маневицьке надлісництво для розповсюдження результатів усіх культурно-доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовує метод листування із зачепленими сторонами.

Розповсюдження результатів перемовин для широкого кола зацікавлених сторін

Для розповсюдження результатів консультацій для широкого кола зацікавлених сторін Маневицьке надлісництво здійснює розміщення інформації на інтернет сторінці https://e-forest.gov.ua/, а також може подавати відповідну інформацію для розміщення у газети районного та обласного значення.

Проєктні дані підрозділу 8.4

8.4 Вирішення конфліктів

У випадку виникнення будь-яких спірних питань в зоні діяльності Маневицького надлісництва, звернення приймаються за адресою:

ПРОЄКТ

Маневицьке надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»
44601, Волинська область, Камінь-Каширський район,
смт. Маневичі, вулиця Андрія Снітка, 31
E-mail: **manevytske.lg@e-forest.gov.ua**
З понеділка по п'ятницю з 8:00 до 17:00,
обідня перерва з 12:00 до 13:00

Філія «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»
43010 м. Луцьк, Волинська обл.,
Проспект Волі, 30
Тел.(0332)74 82 00
E-mail poliskyi.lo@e-forest.gov.ua
З понеділка по п'ятницю з 8:00 до 17:00,
обідня перерва з 12:00 до 13:00

Скарги щодо прав володіння та користування землями лісового фонду і лісовими ресурсами, у випадку втрат чи понесення збитків, завданих їхнім юридичним чи традиційним правам, власності, умовам проживання, спричиненні господарською діяльністю Маневицького надлісництва, вирішуються у процесі консультацій та переговорів за згодою сторін.

Скарга подається в письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) і повинна містити опис порушеного права особи, коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують скаргу.

Скарга може бути подана протягом 10 днів із дня вчинення діяння або з дня, коли повинно було стати відомо про його вчинення. Скарга може бути надіслана на електронну поштову скриньку **manevytske.lg@e-forest.gov.ua** або poliskyi.lo@e-forest.gov.ua. Фахівець (протягом робочого дня) передає отримані скарги особі відповідальній за врегулювання скарг.

Після отримання скарги та проведених консультацій зі скаржником, скаржник може обрати наступні способи вирішення спору щодо врегулювання скарги:

1) неформальна процедура;
2) формальна процедура;
3) відмова від необхідності реагування.

Неформальна процедура.

У разі врегулювання спору неформальним шляхом передбачається наступна послідовність дій:

– отримання заяви в письмовій формі від скаржника/скаржниці, уточнюючі та додаткові деталі, зокрема дата, місце, час, особи, залучені до ситуації, свідки тощо.

ПРОЄКТ

– протягом 10 робочих днів відповідальна особа за врегулювання спорів проводить зустрічі зі скаржником/скаржницею, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію. Строк розгляду скарги може бути продовжено не більше ніж на 10 днів, з прийняттям відповідного рішення. У разі необхідності особа відповідальна за врегулювання спорів може запитувати додаткову інформацію, а також звертатися за консультацією та/або інформацією до працівників, які є незацікавленими особами у ситуації, що розглядається;

– Комісія вивчає скаргу, надає консультації обом сторонам, пропонує способи вирішення ситуації, що виникла. У разі досягнення спільного рішення, воно оформлюється в письмовій формі та підписується скаржником/скаржницею, відповідачем/відповідачкою. Примірник такого спільного рішення повинен зберігатися в Комісії протягом п’яти років.

У разі врегулювання випадку формальним шляхом передбачається наступна послідовність дій:

– Комісія в межах формальної процедури після отримання скарги обов’язково інформує керівництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»;

– протягом 10 робочих днів проводиться засідання Комісії на якому вирішується чи скарга дійсно стосується Маневицького надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» і чи її розгляд належить до компетенції Комісії.

– протягом десяти днів Комісія від дня отримання скарги проводить зустрічі зі скаржником/скаржницею, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію. Строк розгляду може бути продовжено не більше ніж на 30 днів, з прийняттям відповідного рішення.

При необхідності Комісія може запитувати додаткову інформацію, а також звертатися за консультацією та/або інформацією до працівників незацікавлених у ситуації, що розглядається.

Рішення Комісії щодо ситуації, описаній у скарзі, готується в межах встановлених строків та подається невідкладно директору філії, начальнику надлісництва, скаржнику.

На підставі рішення Комісії директор філії приймає відповідні рішення, передбачені законодавством.

У разі неможливості досягнення згоди у процесі консультацій, переговорів, зборів суперечки щодо прав володіння та користування землями лісового фонду і лісовими ресурсами, у випадку втрат чи понесення збитків, завданих їхнім юридичним чи традиційним правам, власності, умовам проживання, спричинені господарською діяльністю Маневицького надлісництва вирішуються у судовому порядку, відповідно до норм чинного національного законодавства.

Начальник
Маневицького надлісництва **Володимир РАДІОН**

ПРОЄКТ